

KAJ LEO HEVUR MØGULEIKA AT SKRIVA SØGU

UM ÚRSLITIÐ Í MORGIN LAGAR SEG SOLEIÐIS, SUM ALLAR VELJARAKANNINGARNAR Í ÁR HAVA **BENT Á**, OG SUM **FÓLKATINGSVALIÐ** Í SEPTEMBER VAR **STAÐFESTING** AV, SO VERÐUR **SAMBANDSFLOKKURIN SIGURSHARRI**, OG HARVIÐ **VERÐUR** TAÐ FYRI FYRSTU FERÐ Í **SØGUNI** UNDIR **HEIMASTÝRINUM** SOLEIÐIS, AT **FLOKKURIN** HJÁ **LØGMANNI** FÆR **FRAMGONGD** BÆÐI Í **LUTFALSLIGA** BÝTINUM AV **ATKVØÐUM** OG Í **TINGMANNATALI**

VAL OG TØL

Jóannes Hansen
joannes@sosialurin.fo

Tað er møguleiki fyri, at talan í morgin kann gerast um heilt merkisvert úrslit fyri løgmann og Sambandsflokkinn, sum Kaj Leo Holm Johannesen, løgmaður, er formaður fyri.

Síðani heimastýrisskipanin sá dagsins ljós í 1948, hava seytjan løgtingsval verið, og tað hevur ikki verið nógv at sæð til stjórnarleiðaraávirkanina, sum tað aðra staðni plagar at verða tikið til, tá ið flokkurin hjá forsætismálaráðharranum vinnur eitt val. Tølini siga, at tað hevur verið regulin heldur enn undantakið, at flokkurin hjá løgmanni hevur tapt, og at tað harvið heldur enn positiva ávirkan á valúrslitið hevur havt negativa ávirkan á úrslitið hjá løgmansflokkinum.

Tað kostar at sita við landsins leiðslu, hevur løgmaður so ofta staðfest, tá ið floksformenninir hava tikið saman um valkvøldið.

Tað eru tvey undantøk, har løgmaður er komin burtur úr valinum við størri lutfalsligari styrki millum veljararnar, og tey eru bæði fyri einari hálvari öld síðani.

Tað fyrri var á valinum 8. november 1962. Eftir valið í 1958 skipaðu Javnaðarflokkurin, Sambandsflokkurin og Sjálvstýrisflokkurin samgongu. Peter Mohr Dam var løgmaður, og á løgtingsvalinum í 1962 gekk tað framúr hjá Javnaðarflokkinum, sum vann 1,7 %. Longu á valinum í 1958 var hann

Løgmenn síðani 1948

tá ið heimastýrissk. sá dagsins ljós

Andrass Samuelsen	Sambandsflokkurin	1948-1950
Kristian Djurhuus	Sambandsflokkurin	1950-1959
Peter Mohr Dam	Javnaðarflokkurin	1959-1963
Hákun Djurhuus	Fólkaflokkurin	1963-1967
Peter Mohr Dam	Javnaðarflokkurin	1967-1968
Kristian Djurhuus	Sambandsflokkurin	1968-1970
Atli P. Dam	Javnaðarflokkurin	1970-1981
Pauli Ellefsen	Sambandsflokkurin	1981-1985
Atli P. Dam	Javnaðarflokkurin	1985-1989
Jógvan Sundstein	Fólkaflokkurin	1989-1991
Atli P. Dam	Javnaðarflokkurin	1991-1993
Marita Petersen	Javnaðarflokkurin	1993-1994
Edmund Joensen	Sambandsflokkurin	1994-1998
Anfinn Kallsberg	Fólkaflokkurin	1998-2004
Jóannes Eidesgaard	Javnaðarflokkurin	2004-2008
Kaj Leo Holm Johannesen	Sambandsflokkurin	2008-

størstur við 25,8%, og nú vaks hann til 27,5 %. Hetta er – saman við valinum í 1990 – størsta lutfalsliga undirtøkan, sum Javnaðarflokkurin nakrantíð hevur havt.

Tingmannatalið broyttist tó ikki. Á valinum í 1958 fekk Javnaðarflokkurin átta tingmenn, og tað fekk hann eisini á valinum í 1962.

Hitt undantakið var á løgtingsvalinum í 1966. Samgongan millum Fólkaflokkinn, Tjóðveldisflokkinn og Sjálvstýrisflokkinn við stuðli frá Framburðsflokkinum hjá Kjartani Mohr mannaði landsstýrið eftir valið í 1962. Hákun Djurhuus úr Fólkaflokkinum

var løgmaður, og á løgtingsvalinum 8. november í 1966 vunnu løgmaður og Fólkaflokkurin 21,6 % av atkvøðunum, sum var 1,4 % meiri, enn Fólkaflokkurin hevði vunnið á valinum í 1962.

Tingmannatalið broyttist ikki. Fólkaflokkurin vann seks tingmenn í 1962, og hann vann eisini seks tingmenn á valinum í 1966.

Tvær ferðir hevur tað eydnast løgmanni at økja um tingmannatalið, hóast talan var um lutfalsliga afturgongd í undirtøku millum veljararnar. Fyrri ferðin var í 1950, tá ið Sambandsflokkurin og Andrass Samuelsen vunnu ein tingmann, og seinna ferðin var, tá ið

Javnaðarflokkurin og Atli P. Dam í 1978 vunnu ein tingmann. Í báðum forum gjørdur serlig viðurskipti seg galdandi, sum tað verður komið nærri inn á longri niðri á síðuni.

Nú benda tølini á, at tað fyrri fyrstu ferð í 63 ára longu søguni undir heima-stýrinum skal eydnast løgmansflokkinum at vinna framgongd millum veljararnar, sum eisini ber við sær, at tingmannatalið hjá løgmansflokkinum økist.

Skræðlini

Størsta tapið hjá løgmansflokkinum var tað hjá Javnaðarflokkinum í 1994. Á valinum í 1990 var undirtøkan hjá Javnaðarflokkinum 27,5%, sum saman við henni í 1962 er tann størsta, sum flokkurin nakrantíð hevur vunnið.

Meðan flokkurin í 1958 vann átta av tredivu tingmonnum, so vann hann í 1990 tíggju av 32 tingmonnum.

Í hesum valskeiðnum – frá 1990 og til 1994 – var Javnaðarflokkurin fyrst í samgongu við Fólkaflokkinum og síðani við Tjóðveldisflokkinum og Sjálvstýrisflokkinum. Atli P. Dam var løgmaður fyrra partin av skeiðnum, og seinnapartin av skeiðnum var Marita Petersen løgmaður.

Tað var í hesum valskeiðnum, at samfelagið kollsigldi, og Marita Petersen løgmaður og Javnaðarflokkurin mistu í 1994 12,2 % av atkvøðunum og fimm tingmenn. Millum teir, sum ikki vórðu afturvaldir, var Atli P. Dam.

Næststørsta tapið hjá løgmansflokki var tað hjá Sambandsflokkinum í 1998.